

Medvirkende:
Winnie:
Sidse Babett Knudsen

Willie:
Søren Hauch-Fausbøll

Instruktion
og visuelt koncept:
Katrine Wiedemann

Coach:
Morten Kirkskov

Scenografi:
Sheila Trillingsgaard

Lysdesign:
Åsa Frankenberg

Lyddesign:
Mads Ljungdahl

Oversættelse:
Peter Poulsen

Spilleperiode:
15. september – 13. oktober 2001
man. – fre. Kl. 20.00, lør. Kl. 17.00

Samuel Beckett Biografi

Samuel Beckett (1906-89)

Samuel Beckett

På Samuel Becketts dåbsattest står der, at han blev født søndag d. 13. maj 1906. Selv påstod han, at hans fødselsdag i virkeligheden var Langfredag d. 13. april samme år, for der kan vel næppe ønskes en bedre fødselsdato for en mand, der var så bevidst om menneskets grundlæggende lidelse, som Beckett var? Desuden hævdede Beckett, at han havde tyde-

lige minder fra livet i sine mors mave. Om fornemmelsen af at være fanget i mørket og blive kvalt og irritationen over at skulle overhøre sin mors banale samtaler ved middagsbordet.

Hvis der kan sås tvivl om Becketts fødselsdag er det mere sikkert, at han kom til verden i en pæn lille forstad til Dublin. Forældrene, May Beckett, en efter sigende streng og puritansk sygeplejerske og ingeniøren William Beckett, hvis kaldenavn blandt venner og bekendte var Willie, var velstående, men ikke særlig nærværende i forhold til deres børn. Man kan roligt sige, at Beckett var et ekstremt følsomt og utilpasset barn. En af hans yndlingslege var direkte livsfarlig. Han kravlede højt op i et fyrretræ og lod sig falde ned – sandsynligvis i en formodning om, at grenene ville tage fra, så han ikke blev slået ihjel. "I had little talent for happiness" sagde Beckett senere om sin barndom.

Samuel Beckett studerede fransk og italiensk på Trinity College i Dublin, og havde forestillet sig en fremtid indenfor den akademiske verden. Som den mønsterstudent han var, blev han sendt til Paris i en 2-årig periode for at repræsentere sit universitet som udvekslingslærer, og dette ophold blev startskuddet til Becketts stærke tilknytning til Paris. Det var her han mødte James Joyce, som han kom til at beundre resten af sit liv. Gennem årene besøgte Beckett sin mentor Joyce mange gange, hvor de to tavse og sortseende mænd efter sigende kunne sidde i timevis sammen uden at veksle et ord.

24 år og tilbage i Dublin gjorde Beckett sin Masters

of Arts færdig med en afhandling om Proust. I den konkluderede han, at vane og rutine er kendetegn på tidens cancer. Derefter droppede han meget sigende den akademiske karriere han ellers var så godt igang med. I perioden der fulgte rejste Beckett rundt i Europa, hvor han forsat skrev digte og noveller samtidig med, at han ernærede sig ved besynderlige jobs. Det er derfor langt fra en tilfældighed at så mange af Becketts fineste karakterer er ensomme vagabonder og omflakkere.

Becketts forhold til kvinder var efter sigende temmelig anstrengt, selvom han faktisk forelskede sig voldsomt en del gange igennem sit liv. Selve tanken om forelskelsen og kærligheden fascinerede ham, men den fysiske forening af mand og kvinde fandt han direkte skrækindjagende og komisk. I starten af 2. Verdenskrig mødte han Suzanne Deschevaux-Dumesnil på en tennisbane i Paris. Hun blev den kvinde, han kom til at dele sit liv med. De havde et

Vane er den magt, der lænker hunden til sit bræk.
At trække vejret er en vane. Livet er en vane.
Eller rettere sagt, livet er en række vaner, eftersom individet er en række individer. Da verden er en projektion af individets bevidsthed må pagten bestandig fornyes, sikkerhedskoden revideres.
Verdens skabelse fandt ikke sted en gang for alle, men sker hver dag.

Beckett

såkaldt åbent forhold med voldsomme konflikter, og Beckett har siden ikke lagt skjul på, at deres forhold gav inspiration til hans ofte brugte temaer om to menneskers fuldkomne afhængighed af hinanden og deres kamp for at slippe af med hinanden.

Med 2. Verdenskrig skete der et afgørende skifte i Becketts liv. Han rejste straks til Paris og sluttede sig til modstandsbevægelsen, indtil han måtte gå under jorden i 1942. I de sidste krigsår opholdt han og Suzanne sig i den ubesatte zone i nærheden af Avignon, hvor han levede under dække som landarbejder. Beckett har senere antydnet, at de fuldstændig stillestående og meningsløse samtaler vagabonderne har med hinanden i skuespillet *Venter på Godot* var inspireret af samtaler, som han og Suzanne havde ført, mens de ventede på at komme hjem fra deres eksil i Avignon.

Becketts mest produktive periode begyndte, da han vendte tilbage til Paris efter krigen. Men selvom hans hustru Suzanne stædigt og vedholdende opsøgte Paris' forlæggere på Becketts vegne lod gennembruddet vente på sig. Det nødvendige lille puf, der skulle gøre Beckett verdensberømt med nærmest øjeblikkelig virkning gav den allerede anerkendte Jean Anouilh. Anouilh var begejstret for *En attendant Godot* og hans anbefaling førte til at skuespillet blev sat op i 1953 på det lille avant garde teater Théâtre de Babylone i Paris. *Venter på Godot* blev en af efterkrigstidens største teatersuccesser.

"Quelle catastrophe" udbrød Suzanne, da hun sva-

Suzanne
Deschevaux-Dumesnil

rede på en telefonopringning på Becketts og hendes hotelværelse i Tunesien d. 23. Oktober 1969. Hun havde netop fået at vide, at Beckett havde modtaget Nobelprisen i litteratur. Hendes reaktion viste, hvor stor hendes forståelse var for sin mands person og selvforståelse. Han brød sig virkelig ikke om al den opmærksomhed, der fulgte med Nobelprisen, og han rejste aldrig til Stockholm for at modtage den. De fleste af de £30.000 han modtog, forærede han senere væk. Ironisk nok blev Beckett nu bestormet af forlæggere, der ville udgive de værker af ham, som de så ofte før havde afvist.

Vi er bedraget af det intet, vi behager at kalde tilfredsstillelse. men hvad er tilfredsstillelse?
Personens møde med genstanden for sit begær.
Personen er død – måske mange gange – på vejen.

Beckett

I tiden efter sit kunstneriske gennembrud brugte Beckett en masse tid og kræfter på oversættelser og iscenesættelser af sine egne værker. Dels var disse opgaver et velkomment pusterum i forfatterens ensomme skaben og dels var det svært for andre at gøre arbejdet så præcist og perfekt, som Beckett ønskede det.

Beckett var kendt for at afvise al fortolkning af sine værker, og han kunne drive skuespillerne til vanvid ved at hævde, at der kun var teksten, og det eneste man havde at gøre var at 'afspille' den og helst så nøjagtigt som muligt. Læser man

- opening with ^{Woot} Eiffel Tower / or
 ① Y's hat / E's boot / 2 thieves
 E in sheets / doubts concerning his
 appointment / E sits, sleeps / V mis
 ② E / V hisses off / decide not to han
 selves / tickle turn / False alarm / L
 carrot / arrival of P/L
 ③ 4/5 meeting with P / P sits, eats / Indignation
 of L / E & the boys / V scandalized /
 P false Depart / tobacco speech / P sits
 again / Explanation why L does not put
 about bags / L weeps / Kicks E / Tears of
 the world / Knuckle / V reproaches P
 P's breakdown / V reproaches L / P's recovery /
 can't find pipe / charming evening / V hisses
 off / Y's anger / Pan starts / E helps P to sit /
 P's dumb speech / Praised by V + E / L
 dances / Y puts L's hat on L's head / L thinks /
 L dazed / hold up by V - E / P collects
 bags / account P/L

Becketts skuespil vil man se, at de er spækket med fuldstændig minutøst udfærdigede regi-bemærkninger, der ikke overlader en eneste bevægelse til skuespillerens eller instruktørens fantasi. Og Beckett gjorde tilmed sit bedste for at forhindre at nogen fortolkede og derved forandrede noget i hans værker.

Beckett skrev alle sine hovedværker på fransk. Han så det som en fordel, at det var sværere at skrive på et andet sprog end sit modersmål. Det gav en mod-

stand og en særlig disciplin, fordi det fremmede sprog tvang ham til at udtrykke sig så kortfattet og klart som muligt. Beckett forsøgte at undgå at dyrke stilen for stilens egen skyld.

Beckett skrev helt frem til sin død den 22. december 1989. For hvert værk blev det en stadig større kamp for ham overhovedet at bruge ord. Han følte, at hvert ord blev "En unødvendig plet på stilheden og intetheden"

"Det er ord, der er ikke andet, jeg må videre, det er alt, hvad jeg ved, de vil til at standse, det kender jeg, jeg kan mærke de slipper mig, der bliver stilhed, et lille øjeblik, et godt stykke tid, eller bliver det min stilhed, den der varer ved, den der ikke har været ved, den der altid varer ved, det vil være mig, jeg må fortsætte, jeg kan ikke fortsætte, jeg må fortsætte, jeg kan ikke fortsætte, jeg må sige ord, så længe der er nogen, jeg må sige dem, indtil de finder mig, indtil de taler til mig"

Beckett

Det absurde teater

Absurdisternes filosofiske tanker udsprang i midten af det tyvende århundrede af især eksistentialisten Albert Camus' påstande om, at verden og dermed livet, i en tid fuld af desillusion, havde ophørt med at have mening. Efter Nietzsche havde erklæret Gud død holdt illusionen om universets orden ikke længere stik. Hvordan skulle mennesket kunne handle i en verden, der havde mistet sin grundlæggende mening og derfor nu var blevet fremmed for mennesket? Men selvom absurdisterne delte eksistentialistenes følelse af livets meningsløshed, så var der en grundlæggende forskel på den måde, de dramatiserede denne livsopfattelse på. Mens Sartre, Camus og Anouilh udtrykte sig i velkonstruerede og polerede skuespil med en elegant og traditionel form, gik de absurdistiske dramatikere et skridt videre. De søgte efter at opnå en enhed mellem de grundlæggende filosofiske idéer og den form, hvori de bliver udtrykt.

”Menneskets værdighed består i dets evne til at møde virkeligheden i hele dens meningsløshed, at acceptere den frimodigt, uden frygt, uden illusioner – og at le af den”

Martin Esslin

Sisyfosmyten

I 1942 stillede Albert Camus spørgsmålet om mennesket ikke, eftersom livet havde mistet al mening burde søge tilflugt i selvmordet. Med *Le Mythe de Sisyphe* prøvede han at give en diagnose af den menneskelige situation i en verden, hvor Gud var død.

Camus brugte den græske myte om Sisyfos til at illustrere det absurde menneskelige liv. Guderne havde dømt Sisyfos til evigt at trille en sten op på toppen af et bjerg. Hver gang han efter et afsindigt slidsomt arbejde havde trillet den tunge sten hele vejen op, rullede den straks ned igen, og han kunne begynde forfra.

Det overraskende var, at Camus ud fra myten konkluderede:

"Man må tænke sig
Sisyfos

som en lykkelig mand"

Glade dage

Winnie: Og nu? (lang pause. Begynder at lægge tingene tilbage i tasken, tandbørsten sidst. Denne operation, afbrudt af de angivne pauser understreger det følgende.) Det er måske lidt tidligt - at gøre klar - til natten - (holder op med at rydde op, løfter hodet, smiler) - den gamle stil! (smil borte, fortsætter oprydning) - og dog gør jeg det - gør rede til natten - jeg føler den er nær - den vil snart ringes ind - jeg siger til mig selv - Winnie - det varer ikke længe nu, Winnie - før aftenklokken ringer. (standser oprydningen, løfter hodet.) Til tider tager jeg fejl. (Smil.) Men ikke tit. (Smil borte.)

Nogle gange er alt forbi, for dagen, alt gjort, alt sagt, alt klar til natten, og dagen alligevel ikke forbi, langt fra, natten ikke parat, langt, langt fra parat. (Smil.) Men ikke tit (Smil borte.) Ja, aftenklokken, når jeg mærker den snart vil ringe, og gør mig klar til natten - (gestus) - sådan her, det hænder jeg tager fejl - (smil) - men ikke ret tit. (Smil borte, genoptager oprydningen) Jeg plejede at tænke - plejede at tænke siger jeg - at alle disse ting - lagt

tilbage i tasken - hvis det var for tidligt
- hvis de var lagt for tidligt tilbage -
kunne tages op igen - om nødvendigt - hvis
det behøvedes og så videre - i det uende-
lige - tilbage i tasken - op af tasken igen
- indtil klokken - ringede. (Standser op-
rydningen, løfter hodet, smil.) Men nej.
(Bredere smil.) Nej, nej. (Smil borte.
Rydder op igen.)

Jeg formoder at - det virker måske besyn-
derligt - dette - hvad skal jeg sige - hvad
jeg har sagt - ja - (samler revolveren op)
- besynderligt - (hun vender sig for at
lægge revolveren ned i tasken) - hvis ikke
det var fordi - (skal til at lægge revol-
veren ned i tasken men standser bevægelsen
og vender atter front mod publikum) - hvis
ikke det var fordi - (lægger revolveren
til højre for sig, standser oprydningen,
løfter hodet) - at alting forekommer be-
synderligt. (Pause.) Højest besynderligt.
(Pause.) Aldrig nogen forandring. (Pause.)
Og mere og mere besynderligt.

Oversættelse: Peter Poulsen

Edisons faste personale på Glade Dage

Produktionsleder:
Steen Reither

Lysmester:
John Aage Sørensen

Lyd:
Ole Stiggaard

Regissør:
Ken Nielsen

Regissørass.:
Anders Frandsen, Rikke Lange

Værksted:
Berit Kølback

Kostumer:
Stine Terp, Soheyla Pour-Samiel Haghani
og Henrik Borg

Frisør:
Denise A. W. Gjernøe

Sufflør:
Inge Prehn

Teatersekretærer:
Ilse Dam og Jeanne Blyme

Regnskabschef:
Leif Kingo

Billetschef:
Tommy Witt

Dramaturg:
Kitte Wagner

Direktion:
Henrik Hartmann og Peter Langdal

Programredaktion:
Majse Garde og Kitte Wagner

Layout:
Maja Honoré

Programfoto:
The Ocular One

af Samuel Beckett

EDISON